

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Ülemnõukogu
välisleping
algtekst
19.01.1992
RT II 1999, 25, 153

Rahvusvaheliste vaidluste rahumeelse lahendamise täiendatud üldakt

(õ)8.06.09 15:40

[Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 26. septembri 1991. a otsus üldaktiga ühinemise kohta](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

[Välisministeeriumi esitatud "Rahvusvaheliste vaidluste rahumeelse lahendamise täiendatud üldakti" mitteametliku tõlke uus redaktsioon\(RT II 2006, 3\)](#)

Vastu võetud 28. aprillil 1949 ÜRO Peaassamblee 199. plenaaristungil

I peatükk LEPITUSMENETLUS

Artikkel 1

Üldakti kahe või enama osalisriigi vahel tekkinud vaidlus, mida ei ole suudetud lahendada diplomaatilisel teel, esitatakse lahendamiseks käesolevas peatükis sätestatud tingimustel ja võimalikke artikli 39 järgseid reservatsioone arvestades lepitusmenetluses.

Artikkel 2

Eelmises artiklis nimetatud vaidlus esitatakse alalisele või spetsiaalsele vaidluspoolte moodustatud lepituskomisjonile.

Artikkel 3

Kui üks pool seda teiselt poolelt taotleb, moodustatakse kuue kuu jooksul alaline lepituskomisjon.

Artikkel 4

Kui asjassepuutuvad pooled ei lepi kokku teisiti, moodustatakse lepituskomisjon järgnevalt:

1. Komisjon koosneb viiest liikmest. Iga pool nimetab ühe komisjoniliikme, kelle ta võib valida oma kodanike hulgast. Kolm ülejäänud komisjoniliiget nimetatakse kolmandate riikide kodanike hulgast kokkuleppe alusel. Need kolm komisjoniliiget peavad olema erineva kodakondsusega, ei tohi alaliselt elada ühegi poole territooriumil ega olla ühegi poole teenistuses. Pooled nimetavad nende hulgast komisjoni presidendi.
2. Komisjoni liikmed nimetatakse ametisse kolmeks aastaks. Neid võib tagasi valida. Poolte kokkuleppel võib ühiselt nimetatud komisjoniliikmeid nende volituste kehtivuse ajal asendada. Pool võib enda nimetatud komisjoniliikme alati asendada. Asendatavad komisjoniliikmed jätkavad oma ülesannete täitmist kuni käsiloleva töö lõpetamiseni.
3. Vabad kohad, mis võivad tekkida surma, ametist lahkumise või muudel põhjustel, täidetakse võimalikult lühikese aja jooksul samal viisil nagu nimetamiselgi.

Artikkel 5

Kui poolte nimetatud lepituskomisjoni vaidluse tekkimise ajal ei eksisteeri, moodustatakse vaidluse läbivaatamiseks ettenähtud erikomisjon kolme kuu jooksul pärast seda, kui üks pool on esitanud teisele poolele

sellekohase taotluse. Kui pooled ei lepi kokku teisiti, nimetatakse komisjoni liikmed eelmises artiklis sätestatud viisil.

Artikkel 6

1. Kui ühiselt määratavaid komisjoniliikmeid ei ole artiklites 3 ja 5 ettenähtud ajavahemiku jooksul nimetatud, usaldatakse nende nimetamine kolmandale riigile, kelle pooled valivad kokkuleppeliselt, või poolte taotluse korral peassamblee presidendile. Kui peassamblee ei ole parajasti istungjärgul, siis nimetab komisjoni liikmed peassamblee eelmine president.
2. Kui kummagi eelnimetatud protseduuri suhtes kokkuleppele ei jõuta, määrab kumbki pool erineva riigi, kes nimetavad komisjoni liikmed ühiselt.
3. Kui kaks riiki ei ole suutnud kolme kuu jooksul kokkuleppele jõuda, esitab kumbki neist nii mitu kandidaati, kui mitu liiget tuleb nimetada. Loosiga otsustatakse, kes sel viisil esitatud kandidaatidest nimetatakse komisjoni liikmeteks.

Artikkel 7

1. Pooled esitavad vaidluse lepituskomisjonile vastastikusel kokkuleppel, saates komisjoni presidendile avalduse. Kokkuleppe puudumise korral saadab avalduse üks pool.
2. Peale vaidlusküsimuse kokkuvõtte peab avaldus sisaldama palvet, et komisjon võtaks kõik vajalikud meetmed sõbraliku lahenduse saavutamiseks.
3. Kui avaldus on ühepoolne, teatab avalduse esitaja avaldusest viivitamata teisele poolele.

Artikkel 8

1. Viieteistkümnepäeva jooksul pärast seda, kui üks pool on esitanud vaidluse alalisele lepituskomisjonile, võib kumbki pool oma komisjoniliikme selle vaidluse arutamiseks asendada kõnealusel küsimuses eriti kompetentse isikuga.
2. Nimetatud õigust kasutav pool teatab sellest koheselt teisele poolele; sellisel juhul on teisel poolel arvates teate kättesaamise päevast viieteistkümnepäeva jooksul õigus samamoodi toimida.

Artikkel 9

1. Kui pooled pole teisiti kokku leppinud, tuleb lepituskomisjon kokku ÜRO asukohas või mõnes teises kohas, mille valib komisjoni president.
2. Komisjon võib ÜRO peasekretärit abi paluda igal juhul.

Artikkel 10

Lepituskomisjon ei tööta avalikult, välja arvatud juhul, kui komisjon poolte nõusolekul on nii otsustanud.

Artikkel 11

1. Kui pooled pole teisiti kokku leppinud, kehtestab lepituskomisjon oma menetlusreeglid, mis peavad igal juhul nägema ette mõlema poole ärakuulamise. Järelepärimiste suhtes kohaldab komisjon rahvusvaheliste vaidluste rahumeelse lahendamise 18. oktoobri 1907. a Haagi konventsiooni III osa, välja arvatud juhul, kui komisjon ühehäälset teisiti otsustab.
2. Pooltel on lepituskomisjonis esindajad, kelle kohustuseks on olla vahendajaks poolte ning poolte ja komisjoni vahel. Neid võivad abistada poolte määratud nõunikud ja eksperdid. Esindajad võivad taotleda nende isikute ülekuulamist, kelle tunnistust nad soovivad peavad.
3. Omalt poolt on komisjonil õigus nõuda suulisi selgitusi mõlema poole esindajatelt, nõunikelt ja ekspertidelt ning kõigilt isikutelt, kelle kohalekutsumist nende valitsuste nõusolekul ta soovivad peab.

Artikkel 12

Kui pooled pole teisiti kokku leppinud, võetakse lepituskomisjoni otsused vastu häälteenamusega. Vaidluse põhiküsimuse üle võib komisjon otsustada ainult kõigi oma liikmete kohalolekul.

Artikkel 13

Pooled kohustuvad lepituskomisjoni tööd soodustama: hankima komisjonile võimalikult palju asjassepuutuvaid dokumente ja informatsiooni, kasutama nende käsutuses olevaid vahendeid, et komisjon saaks nende territooriumil tegutseda, nende seaduste järgi tunnistajaid välja kutsuda ja üle kuulata ning asjassepuutuvaid kohti külastada.

Artikkel 14

1. Komisjoni menetluse jooksul saab komisjoniliige tasu poolte vahel kokkulepitud summas, kusjuures iga pool eraldab tasumiseks teiste pooltega võrdse summa.
2. Komisjoni töö üldkulud jagatakse poolte vahel samamoodi.

Artikkel 15

1. Komisjoni ülesanne on selgitada vaidlusküsimusi, koguda järelepärimise teel või muul moel selleks vajalikku informatsiooni ning ergutada poolte kokkuleppele jõudmist. Pärast juhtumi selgitamist võib ta teatada pooltele tema arvates sobiva lahenduse ning määrata tähtaja, mille jooksul nad peavad selle üle otsustama.
2. Menetluse lõpus koostab komisjon protokoll, mis kinnitab olenevalt asjaoludest, kas poolte kokkuleppele jõudmist ning vajadusel loetleb kokkuleppe tingimused või vaidluse lahendamise võimatust. Protokollis ei märgita, kas komisjoni otsused tehti ühehäälselt või häälteenamusega.
3. Kui pooled ei lepi kokku teisiti, peab komisjoni menetlus lõppema kuue kuu jooksul arvates päevast, mil vaidluse lahendamine anti komisjoni pädevusse.

Artikkel 16

Komisjoni protokoll edastatakse pooltele viivitamata. Protokoll avaldamise üle otsustavad pooled.

II peatükk VAIDLUSE KOHTULIK LAHENDAMINE

Artikkel 17

Poolte vahel oma õiguste üle tekkinud vaidlus esitatakse võimalikke artikli 39 järgseid reservatsioone arvestades Rahvusvahelisse Kohtusse, välja arvatud juhul, kui pooled lepivad järgnevalt ettenähtud korras kokku pöörduda vahekohtu poole. Eelnimetatud vaidluseks loetakse ka Rahvusvahelise Kohtu statuudi artiklis 36 nimetatud mis tahes vaidlus.

Artikkel 18

Kui pooled lepivad kokku esitada eelmises artiklis nimetatud vaidlus vahekohtule, koostavad nad sellekohase erikokkuleppe, milles nad määratlevad vaidluse põhiküsimuse, valitud vahekohtunikud ja rakendatava menetluse. Kui erikokkulepe ei ole piisavalt üksikasjalik, kohaldatakse vajaduse korral rahvusvaheliste vaidluste rahumeelse lahendamise 18. oktoobri 1907. a Haagi konventsiooni.

Kui erikokkuleppes ei ole vaidlusküsimuse lahendamist puudutavaid juhiseid, mida vahekohtunikud peavad järgima, kohaldab kohus Rahvusvahelise Kohtu statuudi artiklis 38 loetletud juhiseid.

Artikkel 19

Kui pooltel ei õnnestu sõlmida eelmises artiklis nimetatud kokkulepet või määrata vahekohtunikke, on kummalgi poolel õigus esitada vaidlus avaldusega pöördumise teel otse Rahvusvahelisse Kohtusse, teatades sellest kolm kuud ette.

Artikkel 20

1. Vaatamata artiklis 1 sätestatule, lahendatakse artiklis 17 nimetatud vaidlused käesolevas peatükis sisalduvate kohustustega ühinenud poolte vahel ainult lepitusmenetlusega, kui pooled nii kokku lepivad.
2. Kohustus kasutada lepitusmenetlust kehtib ka nende vaidluste kohta, mille kohtulik lahendamine on artikli 39 järgse reservatsiooni kohaselt välistatud.
3. Kui kasutatakse lepitusmenetlust ning lepitamine ebaõnnestub, ei või kumbki pool esitada vaidlust Rahvusvahelisele Kohtule ega taotleda artiklis 18 nimetatud vahekohtu moodustamist enne, kui lepituskomisjoni menetluse lõppemisest on möödunud 18 kuud.

III peatükk VAHEKOHUS

Artikkel 21

Vaidlus, mida pole artiklis 17 nimetatud ja mille suhtes pooled ei ole jõudnud kokkuleppele I peatükis ettenähtud lepituskomisjoni töö lõppemisest arvates ühe kuu jooksul, esitatakse võimalikke artikli 39 järgseid reservatsioone arvestades vahekohtule. Kui pooled ei lepi kokku teisiti, moodustatakse vahekohus järgnevalt ettenähtud korras.

Artikkel 22

Vahekohus koosneb viiest liikmest. Iga pool nimetab ühe liikme, kelle ta võib valida oma kodanike hulgast. Ülejäänud kaks vahekohtunikku ja esimees valitakse ühisel kokkuleppel kolmandate riikide kodanike hulgast. Need kolm liiget peavad olema erineva kodakondsusega, ei tohi alaliselt elada ühegi poole territooriumil ega olla ühegi poole teenistuses.

Artikkel 23

1. Kui vahekohtu liikmed ei ole määratud kolme kuu jooksul pärast seda, kui üks pool taotles teiselt vahekohtu moodustamist, palutakse nad määrata kolmandal riigil, kelle pooled valivad kokkuleppel.
2. Kui selle riigi suhtes kokkuleppele ei jõuta, nimetab kumbki pool erineva riigi, kes määravad vahekohtu liikmed ühiselt.
3. Kui kaks sel moel valitud riiki ei ole kolme kuu jooksul suutnud kokkuleppele jõuda, nimetab liikmed Rahvusvahelise Kohtu president. Kui viimane ei saa tegutseda või on ühe poole kodanik, nimetab liikmed asepresident. Kui ka tema ei saa tegutseda või on ühe poole kodanik, nimetab liikmed kohtu vanim liige, kes ei ole kummagi poole kodanik.

Artikkel 24

Vabad kohad, mis võivad tekkida surma, pensionile jäämise või muu asjaolu tõttu, täidetakse esimesel võimalusel samas korras nagu nimetamiselgi.

Artikkel 25

Pooled koostavad erikokkuleppe, mis määratleb vaidluse põhiküsimuse ning menetluse üksikasjad.

Artikkel 26

Kui erikokkulepe ei käsitle piisavalt üksikasjalikult eelmises artiklis viidatud küsimusi, kohaldatakse vajaduse korral rahvusvaheliste vaidluste rahumeelse lahendamise 18. oktoobri 1907. a Haagi konventsiooni.

Artikkel 27

Kui vahekohtu moodustamisest kolme kuu jooksul erikokkulepet ei sõlmita, võib avalduse vaidluse lahendamiseks esitada vahekohtule üks pooltest.

Artikkel 28

Kui erikokkuleppes vastav regulatsioon puudub või erikokkulepet ei ole sõlmitud, kohaldab vahekohus vastavalt vaidluse olemusele Rahvusvahelise Kohtu statuudi artiklis 38 loetletud juhiseid. Kui Rahvusvahelise Kohtu Statuudis ei ole vaidlusele kohaldatavat juhust, otsustab kohus *ex aequo et bono* (headuse ja õigluse põhimõtte järgi).

IV peatükk ÜLDSÄTTED

Artikkel 29

1. Vaidlused, mille lahendamiseks on poolte suhtes kehtivates konventsioonides ette nähtud erimenetlus, lahendatakse vastavalt nendes konventsioonides sätestatule.
2. Käesolev üldakt ei mõjuta ühtegi poolte suhtes kehtivat vaidluse lahendamist tagavat kokkulepet, mis näeb ette pooltevahelise lepitusmenetluse või seob pooled kohustusega pöörduda vahekohtusse või taotleda vaidluse kohtulikkude lahendamist. Kui nimetatud kokkulepped näevad ette ainult lepitusmenetluse, kohaldatakse pärast sellise menetluse tulemusteta lõppemist üldakti sätteid vaidluse kohtuliku lahendamise või vahekohtus lahendamise kohta sellises ulatuses, nagu pooled on nendega ühinenud.

Artikkel 30

Kui üks pool esitab lepituskomisjonile vaidluse, mille teine pool on poolte suhtes kehtivaid konventsioone arvestades esitanud Rahvusvahelisele Kohtule või vahekohtule, lükkab komisjon vaidluse lahendamise edasi seniks, kuni kohus või vahekohus on pädevuskonflikti lahendanud. Sama reeglit kohaldatakse ka sel juhul, kui asi on antud kohtule või vahekohtule üle lepitusmenetluse jooksul.

Artikkel 31

1. Kui vaidlus kuulub ühe poole siseriikliku õiguse kohaselt selle poole kohtu- või haldusorganite pädevusse, võib see pool mitte nõustuda vaidluse lahendamisega käesolevas üldaktis sätestatud viisil seni, kuni tema asjaomane asutus teeb mõistliku aja jooksul lõpliku otsuse.
2. Sellisel juhul peab pool, kes soovib kasutada käesolevas üldaktis sätestatud menetlusi, teatama sellest kavatsusest teisele poolele eelnimetatud otsuse tegemisest arvates ühe aasta jooksul.

Artikkel 32

Kui kohtuotsuse või vahekohtulahendiga tunnistatakse ühe vaidluspoole kohtu või muu asutuse otsus või ettekirjutus rahvusvahelise õigusega täielikult või osaliselt vastuolus olevaks ning kui otsuse või ettekirjutuse teinud poole põhiseadus ei luba seda tühistada või lubab ainult osaliselt tühistada, lepivad pooled kokku, et kohtuotsuse või vahekohtulahendiga tagatakse kahju kannatanud poolele õiglane hüvitus.

Artikkel 33

1. Iga vahekohtu või kohtu menetluse antud vaidluse puhul, eriti aga vaidluse puhul, mis on tekkinud juba toimepandud teo või parajasti toimepandava teo tõttu, määrab Rahvusvaheline Kohus, oma statuudi artiklit 41 järgides, või Vahekohus võimalikult lühikese aja jooksul ajutiselt võetavad meetmed. Vaidluspooled on kohustatud niisuguseid meetmeid tunnustama.
2. Kui vaidlus on esitatud lepituskomisjonile, võib viimane soovitada pooltele tema arvates sobivate ajutiste meetmete võtmist.
3. Pooled kohustuvad hoiduma toimingutest, mis võivad takistada kohtu- või vahekohtuotsuse või lepituskomisjoni poolt soovitatud korralduste täideviimist, ning üldse hoiduma tegevusest, mis võib vaidlust ergutada või selle lahendamist raskendada.

Artikkel 34

1. Kui vaidlus tekib rohkem kui kahe üldakti osalisriigi vahel, järgitakse eelnevates sätetes kirjeldatud menetlusvormide rakendamisel järgmisi reegleid:
 - a) Lepitusmenetluse korral luuakse alati erikomisjon. Komisjoni moodustamise viis sõltub sellest, kas kõigil pooltel on erinevad huvid või tegutsevad vähemalt kaks nendest koos. Esimesel juhul nimetab iga pool ühe komisjoni liikme oma kodanike hulgast. Komisjoni ülejäänud liikmed nimetavad pooled ühiselt kolmandate, vaidluses mitteosalevate riikide kodanike hulgast. Nende liikmete arv peab alati ületama ühe võrra poolte eraldi määratud liikmete arvu. Teisel juhul nimetavad koos tegutsevad pooled komisjoni omapoolse liikme ühiselt ja omavahelise kokkuleppe alusel. Seejärel osalevad nad koos teise poole või pooltega komisjoni kolmandate liikmete nimetamisel. Kui pooled teisiti kokku ei lepi, kohaldavad nad mõlemal juhul käesoleva akti artiklit 5 ja sellele järgnevaid artikleid kooskõlas käesoleva artikli sätetega.
 - b) Kohtumenetluse korral kohaldatakse Rahvusvahelise Kohtu statuuti.
 - c) Kui artiklis 17 nimetatud vaidluste lahendamisel vahekohtumenetluses ei ole vahekohtu moodustamiseks vajalikku kokkulepet saavutatud, on igal poolel õigus vastava avalduse esitamisega anda vaidlus lahendamiseks Rahvusvahelises Kohtus. Artiklis 21 nimetatud vaidluste korral kohaldatakse artiklit 22 ja sellele järgnevaid artikleid, kuid iga iseseisvate huvidega pool nimetab ühe vahekohtuniku. Vaidluspoolte eraldi määratud vahekohtunike arv peab ühiselt nimetatud vahekohtunike arvust alati ühe võrra väiksem olema.

Artikkel 35

1. Üldakti kohaldatakse selle osalisriikide vahel ka siis, kui vaidluses on omad huvid kolmandal riigil, olenemata sellest, kas viimane on üldakti osalisriik või mitte.
2. Lepitusmenetluse korral võivad pooled leppida kokku, et kutsuvad selles osalema ka sellise kolmanda riigi.

Artikkel 36

1. Kui kolmas riik kohtu- või vahekohtumenetluse käigus leiab, et otsus kohtuasjas võib mõjutada tema õiguslikke huve, võib ta esitada Rahvusvahelisele Kohtule või vahekohtule taotluse tema kaasamiseks kolmanda vaidluspoolena.
2. Taotluse üle otsustab asjaomane kohus või vahekohus.

Artikkel 37

1. Kui tõusetub küsimus sellise konventsiooni tõlgendamisest, mille osalisriikideks on ka kohtuasja pooleks mitteolevad riigid, teatab Rahvusvahelise Kohtu sekretär või vahekohtus sellest otsekohe nende riikidele.

2. Sellise teate saanud riigil on õigus menetluses osaleda. Kui ta seda õigust kasutab, on kohtuotsuses antud tõlgendus talle siduv.

Artikkel 38

Käesoleva aktiga ühinemine võib tähendada ühinemist:

- A. kõigi käesoleva akti (I, II, III ja IV peatüki) sätetega;
- B. ainult lepitusmenetlust ja kohtulikku lahendamist reguleerivate sätete (I ja II peatükk) ning nende menetluste kohta käivate üldsätetega (IV peatükk);
- C. lepitusmenetlust reguleerivate sätete (I peatükk) ja seda menetlust puudutavate üldsätetega (IV peatükk).

Osalisriigid võivad teiste riikide ühinemisest üldaktiga kasu saada ainult nende kohustuste osas, mida nad on ise samas ulatuses enesele võtnud.

Artikkel 39

1. Lisaks eelmises artiklis antud võimalusele võib üldaktiga ühinev riik seada oma ühinemise sõltuvusse järgnevas lõikes ammendavalt loetletud reservatsioonidest. Need reservatsioonid tuleb ära näidata ühinemisel.

2. Reservatsioonidega võib käesolevas aktis kirjeldatud menetluse teel lahendatavate vaidluste hulgast välja arvata:

- a) selliste asjaolude tõttu tekkinud vaidlused, mis on ilmnunud enne reservatsiooni esitava poole või teise, temaga vaidleva poole ühinemist;
- b) vaidlused, mis puudutavad küsimusi, mis rahvusvahelise õiguse kohaselt alluvad eranditult siseriiklikule jurisdiktsioonile;
- c) vaidlused, mis puudutavad üksikjuhtumeid või selgelt eristatavaid küsimusi, nagu territoriaalne staatus, või vaidlused, mis kuuluvad selgelt määratletud kategooriatesse.

3. Kui üks vaidluspool on teinud reservatsiooni, võivad teised pooled tema suhtes kasutada samasugust reservatsiooni.

4. Poolte, kes on ühinenud käesoleva üldakti sätetega, mis käsitlevad vaidluse kohtulikku lahendamist või vahekohtumenetlust, tehtud reservatsioonid ei kehti lepitusmenetluse puhul, välja arvatud juhul, kui nad on selgelt väljendanud vastupidist.

Artikkel 40

Pool, kes on ühinenud ainult osaliselt või on teinud reservatsioone, võib igal ajal tavalise deklaratsiooniga kas laiendada oma ühinemise ulatust või loobuda kõigist või mõnedest oma reservatsioonidest.

Artikkel 41

Käesoleva üldakti tõlgendamise või kohaldamisega seonduvad vaidlused, sealhulgas vaidluste liigitamist ja reservatsioonide ulatust puudutavad, esitatakse Rahvusvahelisele Kohtule.

Artikkel 42

Käesolev üldakt kannab kuupäeva «28. aprill 1949».

Artikkel 43

1. Üldakt on avatud ühinemiseks kõigile ÜRO liikmesriikidele ja mitteliikmesriikidele, kes on Rahvusvahelise Kohtu statuudi poolteks või kellele ÜRO Peaassamblee saadab sellel eesmärgil teksti koopia.

2. Ühinemisdokumendid ja artiklis 40 ette nähtud lisadeklaratsioonid edastatakse ÜRO peasekretärile, kes teatab nende saamisest kõigile ÜRO liikmesriikidele ja eelmises lõikes nimetatud mitteliikmesriikidele.

3. ÜRO peasekretär koostab kolm nimekirja, mida tähistatakse vastavalt sisule tähtedega A, B ja C ja mis vastavad artiklis 38 loetletud kolmele käesoleva aktiga ühinemise viisile. Neis näidatakse riikide ühinemine üldaktiga ja sellele tehtud lisadeklaratsioonid. Nimekirju täiendatakse pidevalt ja need avaldatakse iga-aastaselt aruandes, mille ÜRO peasekretär peassambleele esitab.

Artikkel 44

1. Käesolev üldakt jõustub üheksakümnendal päeval pärast seda, kui ÜRO peasekretär on saanud ühinemiskirja vähemalt kahelt osalisriigilt.

2. Ühinemiskiri, mis saadakse pärast käesoleva akti jõustumist kooskõlas eelmise lõikega, jõustub üheksakümne päeval pärast seda, kui ÜRO peasekretär on ühinemiskirja vastu võtnud. Sama reegel kehtib ka artiklis 40 ette nähtud lisadeklaratsioonide suhtes.

Artikkel 45

1. Käesolev üldakt sõlmitakse viieks aastaks. Nimetatud tähtaeg hakkab kulgema akti jõustumise päevast.
2. Üldakt jääb eelnimetatud tähtaja möödudes järgmisteks viieaastasteks perioodideks jõusse nende osalisriikide suhtes, kes ei denonsseeri seda vähemalt kuus kuud enne kulgeva tähtaja lõppu.
3. Üldakt denonsseeritakse kirjaliku teate edastamisega ÜRO peasekretärile. Peasekretär teatab sellest kõigile ÜRO liikmesriikidele ning artiklis 43 nimetatud mitteliikmesriikidele.
4. Denonsseerimine võib olla ka osaline või seisneda varem tegemata reservatsioonidest teatamises.
5. Kui üks osalisriik, kes on ka vaidluse üheks pooleks, üldakti denonsseerib, viiakse kõik kulgeva tähtaja lõppemisel käimasolevad menetlused siiski lõpule.

Artikkel 46

Üldakti koopia, millele on alla kirjutanud ÜRO Peaassamblee president ning ÜRO peasekretär, deponeeritakse sekretariaadi arhiivi. Peasekretär edastab tõestatud koopiad kõigile ÜRO liikmesriikidele ja mitteliikmesriikidele, kes on Rahvusvahelise Kohtu statuudi poolteks, ning ÜRO Peaassamblee määratud riikidele.

Artikkel 47

Käesoleva üldakti registreerib ÜRO peasekretär selle jõustumise päeval.

ÜRO Peaassamblee president
Herbert V. EVATT

ÜRO peasekretär
Trygve LIE

Revised General Act for the Pacific Settlement of International Disputes

(Adopted by the General Assembly at its 199th plenary meeting, on 28 April 1949)

Chapter I CONCILIATION

Article 1

Disputes of every kind between two or more Parties to the present General Act which it has not been possible to settle by diplomacy shall, subject to such reservations as may be made under article 39, be submitted, under the conditions laid down in the present chapter, to the procedure of conciliation.

Article 2

The disputes referred to in the preceding article shall be submitted to a permanent or special conciliation commission constituted by the parties to the dispute.

Article 3

On a request to that effect being made by one of the Contracting Parties to another party, a permanent conciliation commission shall be constituted within a period of six months.

Article 4

Unless the parties concerned agree otherwise, the Conciliation Commission shall be constituted as follows:

1. The Commission shall be composed of five members. The parties shall each nominate one commissioner, who may be chosen from among their respective nationals. The three other commissioners shall be appointed by agreement from among the nationals of third Powers. These three commissioners must be of different nationalities and must not be habitually resident in the territory nor be in the service of the parties. The parties shall appoint the President of the Commission from among them.

2. The commissioners shall be appointed for three years. They shall be re-eligible. The commissioners appointed jointly may be replaced during the course of their mandate by agreement between the parties. Either party may, however, at any time replace a commissioner whom it has appointed. Even if replaced, the commissioners shall continue to exercise their functions until the termination of the work in hand.

3. Vacancies which may occur as a result of death, resignation or any other cause shall be filled within the shortest possible time in the manner fixed for the nominations.

Article 5

If, when a dispute arises, no permanent conciliation commission appointed by the parties is in existence, a special commission shall be constituted for the examination of the dispute within a period of three months from the date at which a request to that effect is made by one of the parties to the other party. The necessary appointments shall be made in the manner laid down in the preceding article, unless the parties decide otherwise.

Article 6

1. If the appointment of the commissioners to be designated jointly is not made within the periods provided for in articles 3 and 5, the making of the necessary appointments shall be entrusted to a third Power, chosen by agreement between the parties, or on request of the parties, to the President of the General Assembly, or, if the latter is not in session, to the last President.

2. If no agreement is reached on either of these procedures, each party shall designate a different Power, and the appointment shall be made in concert by the Powers thus chosen.

3. If, within a period of three months, the two Powers have been unable to reach an agreement, each of them shall submit a number of candidates equal to the number of members to be appointed. It shall then be decided by lot which of the candidates thus designated shall be appointed.

Article 7

1. Disputes shall be brought before the Conciliation Commission by means of an application addressed to the President by the two parties acting in agreement, or in default thereof by one or other of the parties.

2. The application, after giving a summary account of the subject of the dispute, shall contain the invitation to the Commission to take all necessary measures with a view to arriving at an amicable solution.

3. If the application emanates from only one of the parties, the other party shall, without delay, be notified by it.

Article 8

1. Within fifteen days from the date on which a dispute has been brought by one of the parties before a permanent conciliation commission, either party may replace its own commissioner, for the examination of the particular dispute, by a person possessing special competence in the matter.

2. The party making use of this right shall immediately notify the other party; the latter shall, in such case, be entitled to take similar action within fifteen days from the date on which it received the notification.

Article 9

1. In the absence of agreement to the contrary between the parties, the Conciliation Commission shall meet at the seat of the United Nations, or at some other place selected by its President.

2. The Commission may in all circumstances request the Secretary-General of the United Nations to afford it his assistance.

Article 10

The work of the Conciliation Commission shall not be conducted in public unless a decision to that effect is taken by the Commission with the consent of the parties.

Article 11

1. In the absence of agreement to the contrary between the parties, the Conciliation Commission shall lay down its own procedure, which in any case must provide for both parties being heard. In regard to enquiries, the Commission, unless it decides unanimously to the contrary, shall act in accordance with the provisions of part III of the Hargue Convention of 18 October 1907 for the Pacific Settlement of International Disputes.

2. The parties shall be represented before the Conciliation Commission by agents, whose duty shall be to act as intermediaries between them and the Commission; they may, moreover, be assisted by counsel and experts

appointed by them for that purpose and may request to all persons whose evidence appears to them desirable shall be heard.

3. The Commission, for its part, shall be entitled to request oral explanations from the agents, counsels and experts of both parties, as well as from all persons it may think desirable to summon with the consent of their Governments.

Article 12

In the absence of agreement to the contrary between the parties, the decisions of the Conciliation Commission shall be taken by a majority vote, and the Commission may only take decisions on the substance of the dispute if all its members are present.

Article 13

The parties undertake to facilitate the work of the Conciliation Commission, and particularly to supply it to the greatest possible extent with all relevant documents and information, as well as to use the means at their disposal to allow it to proceed in their territory, and in accordance with their law, to the summoning and hearing of witnesses or experts and to visit the localities in question.

Article 14

1. During the proceedings of the Commission, each of the commissioners shall receive emoluments the amount of which shall be fixed by agreement between the parties, each of which shall contribute an equal share.

2. The general expenses arising out of the working of the Commission shall be divided in the same manner.

Article 15

1. The task of the Conciliation Commission shall be to elucidate the questions in dispute, to collect with that object all necessary information by means of enquiry or otherwise, and to endeavour to bring the parties to an agreement. It may, after the case has been examined, inform the parties of the terms of settlement which seem suitable to it, and lay down the period within which they are to make their decision.

2. At the close of the proceedings the Commission shall draw up a procès-verbal stating, as the case may be, either that the parties have come to an agreement and, if need arises, the terms of the agreement, or that it has been impossible to effect a settlement. No mention shall be made in the procès-verbal of whether the Commission's decisions were taken unanimously or by a majority vote.

3. The proceedings of the Commission must, unless the parties otherwise agree, be terminated within six months from the date on which the Commission shall have been given cognizance of the dispute.

Article 16

The Commission's procès-verbal shall be communicated without delay to the parties. The parties shall decide whether it shall be published.

Chapter II JUDICIAL SETTLEMENT

Article 17

All disputes with regard to which the parties are in conflict as to their respective rights shall, subject to any reservations which may be made under article 39, be submitted for decision to the International Court of Justice, unless the parties agree, in the manner hereinafter provided, to have resort to an arbitral tribunal. It is understood that the disputes referred to above include in particular those mentioned in Article 36 of the Statute of the International Court of Justice.

Article 18

If the parties agree to submit the disputes mentioned in the preceding article to an arbitral tribunal, they shall draw up a special agreement in which they shall specify the subject of the dispute, the arbitrators selected, and the procedure to be followed. In the absence of sufficient particulars in the special agreement, the provisions of the Hague Convention of 18 October 1907 for the Pacific Settlement of International Disputes shall apply so far as is necessary.

If nothing is laid down in the special agreement as to the rules regarding the substance of the dispute to be followed by the arbitrators, the Tribunal shall apply the substantive rules enumerated in Article 38 of the Statute of the International Court of Justice.

Article 19

If the parties fail to agree concerning the special agreement referred to in the preceding article, or fail to appoint arbitrators, either party shall be at liberty, after giving three months' notice, to bring the dispute by an application direct before the International Court of Justice.

Article 20

1. Notwithstanding the provisions of article 1, disputes of the kind referred to in article 17 arising between Parties who have acceded to the obligations contained in the present chapter shall only be subject to the procedure of conciliation if the parties so agree.
2. The obligation to resort to the procedure of conciliation remains applicable to disputes which are excluded from judicial settlement only by the operation of reservations under the provisions of article 39.
3. In the event of recourse to and failure of conciliation, neither party may bring the dispute before the International Court of Justice or call for the constitution of the arbitral tribunal referred to in article 18 before the expiration of one month from the termination of the proceedings of the Conciliation Commission.

Chapter III ARBITRATION

Article 21

Any dispute not of the kind referred to in article 17 which does not, within the month following the termination of the work of the Conciliation Commission provided for in chapter I, form the object of an agreement between the parties, shall, subject to such reservations as may be made under article 39, be brought before an arbitral tribunal which, unless the parties otherwise agree, shall be constituted in the manner set out below.

Article 22

The Arbitral Tribunal shall consist of five members. The parties shall each nominate one member, who may be chosen from among their respective nationals. The other two arbitrators and the Chairman shall be chosen by common agreement from among the nationals of third Powers. They must be of different nationalities and must not be habitually resident in the territory nor be in the service of the parties.

Article 23

1. If the appointment of the members of the Arbitral Tribunal is not made within a period of three months from the date on which one of the parties requested the other party to constitute an arbitral tribunal, a third Power, chosen by agreement between the parties, shall be requested to make the necessary appointments.
2. If no agreement is reached on this point, each party shall designate a different Power, and the appointments shall be made in concert by the Powers thus chosen.
3. If, within a period of three months, the two Powers so chosen have been unable to reach an agreement, the necessary appointments shall be made by the President of the International Court of Justice. If the latter is prevented from acting or is a subject of one of the parties, the nominations shall be made by the Vice-President. If the latter is prevented from acting or is a subject of one of the parties, the appointments shall be made by the oldest member of the Court who is not a subject of either party.

Article 24

Vacancies which may occur as a result of death, resignation or any other cause shall be filled within the shortest possible time in the manner fixed for the nominations.

Article 25

The parties shall draw up a special agreement determining the subject of the disputes and the details of procedure.

Article 26

In the absence of sufficient particulars in the special agreement regarding the matters referred to in the preceding article, the provisions of the Hague Convention of 18 October 1907 for the Pacific Settlement of International Disputes shall apply as far as is necessary.

Article 27

Failing the conclusion of a special agreement within a period of three months from the date on which the Tribunal was constituted, the dispute may be brought before the Tribunal by an application by one or other party.

Article 28

If nothing is laid down in the special agreement or no special agreement has been made, the Tribunal shall apply the rules in regard to the substance of the dispute enumerated in Article 38 of the Statute of the International Court of Justice. In so far as there exists no such rule applicable to the dispute, the Tribunal shall decide *ex aequo et bono*.

Chapter IV GENERAL PROVISIONS

Article 29

1. Disputes for the settlement of which a special procedure is laid down in other conventions in force between the parties to the dispute shall be settled in conformity with the provisions of those conventions.

2. The present General Act shall not affect any agreements in force by which conciliation procedure is established between the Parties or they are bound by obligations to resort to arbitration or judicial settlement which ensure the settlement of the dispute. If, however, these agreements provide only for a procedure of conciliation, after such procedure has been followed without result, the provisions of the present General Act concerning judicial settlement or arbitration shall be applied in so far as the parties have acceded thereto.

Article 30

If a party brings before a Conciliation Commission a dispute which the other party, relying on conventions in force between the parties, has submitted to the International Court of Justice or an arbitral tribunal, the Commission shall defer consideration of the dispute until the Court or the Arbitral Tribunal has pronounced upon the conflict of competence. The same rule shall apply if the Court or the Tribunal is seized of the case by one of the parties during the conciliation proceedings.

Article 31

1. In the case of a dispute the occasion of which, according to the municipal law of one of the parties, falls within the competence of its judicial or administrative authorities, the party in question may object to the matter in dispute being submitted for settlement by the different methods laid down in the present General Act until a decision with final effect has been pronounced, within a reasonable time, by the competent authority.

2. In such a case, the party which desires to resort to the procedures laid down in the present General Act must notify the other party of its intention within a period of one year from the date of the aforementioned decision.

Article 32

If, in a judicial sentence or arbitral award, it is declared that a judgment, or a measure enjoined by a court of law or other authority of one of the parties to the dispute, is wholly or in part contrary to international law, and if the constitutional law of that party does not permit or only partially permits the consequences of the judgment or measure in question to be annulled, the parties agree that the judicial sentence or arbitral award shall grant the injured party equitable satisfaction.

Article 33

1. In all cases where a dispute forms the object of arbitration or judicial proceedings, and particularly if the question on which the parties differ arises out of acts already committed or on the point of being committed, the International Court of Justice, acting in accordance with Article 41 of its Statute, or the Arbitral Tribunal, shall lay down within the shortest possible time the provisional measures to be adopted. The parties to the dispute shall be bound to accept such measures.

2. If the dispute is brought before a conciliation commission, the latter may recommend to the parties the adoption of such provisional measures as it considers suitable.

3. The parties undertake to abstain from all measures likely to react prejudicially upon the execution of the judicial or arbitral decision or upon the arrangements proposed by the Conciliation Commission and, in general, to abstain from any sort of action whatsoever which may aggravate or extend the dispute.

Article 34

Should a dispute arise between more than two Parties to the present General Act, the following rules shall be observed for the application of the forms of procedure described in the foregoing provisions:

a) In the case of conciliation procedure, a special commission shall invariably be constituted. The composition of such commission shall differ according as the parties all have separate interests or as two or more of their number act together.

In the former case, the parties shall each appoint one commissioner and shall jointly appoint commissioners nationals of third Powers not parties to the dispute, whose number shall always exceed by one the number of commissioners appointed separately by the parties.

In the second case, the parties who act together shall appoint their commissioner jointly by agreement between themselves and shall combine with the other party or parties in appointing third commissioners.

In either event, the parties, unless they agree otherwise, shall apply article 5 and the following articles of the present Act, so far as they are compatible with the provisions of the present article.

b) In the case of judicial procedure, the Statute of the International Court of Justice shall apply.

c) In the case of arbitral procedure, if agreement is not secured as to the composition of the Tribunal, in the case of the disputes mentioned in article 17, each party shall have the right, by means of an application, to submit the dispute to the International Court of Justice; in the case of the disputes mentioned in article 21, the above article 22 and following articles shall apply, but each party having separate interests shall appoint one arbitrator and the number of arbitrators separately appointed by the parties to the dispute shall always be one less than that of the other arbitrators.

Article 35

1. The present General Act shall be applicable as between the Parties thereto, even though a third Power, whether a Party to the Act or not, has an interest in the dispute.

2. In conciliation procedure, the parties may agree to invite such third Power to intervene.

Article 36

1. In judicial or arbitral procedure, if a third Power should consider that it has an interest of a legal nature which may be affected by the decision in the case, it may submit to the International Court of Justice or to the Arbitral Tribunal a request to intervene as a third party.

2. It will be for the Court or the Tribunal to decide upon this request.

Article 37

1. Whenever the construction of a convention to which States other than those concerned in the case are parties is in question, the Registrar of the International Court of Justice or the Arbitral Tribunal shall notify all such States forthwith.

2. Every State so notified has the right to intervene in the proceedings; but, if it uses this right, the construction given by the decision will be binding upon it.

Article 38

Accession to the present General Act may extend:

A. Either to all the provisions of the Act (chapters I, II, III and IV);

B. Or to those provisions only which relate to conciliation and judicial settlement (chapters I and II), together with the general provisions dealing with these procedures (chapter IV);

C. Or to those provisions only which relate to conciliation (chapter I), together with the general provisions concerning that procedure (chapter IV).

The Contracting Parties may benefit by the accession of other Parties only in so far as they have themselves assumed the same obligations.

Article 39

1. In addition to the power given in the preceding article, a Party, in acceding to the present General Act, may make his acceptance conditional upon the reservations exhaustively enumerated in the following paragraph. These reservations must be indicated at the time of accession.

2. These reservations may be such as to exclude from the procedure described in the present Act:

a) Disputes arising out of facts prior to the accession either of the Party making the reservation or of any other Party with whom the said Party may have a dispute;

b) Disputes concerning questions which by international law are solely within the domestic jurisdiction of States;

c) Disputes concerning particular cases or clearly specified subject-matters, such as territorial status, or disputes falling within clearly defined categories.

3. If one of the parties to a dispute has made a reservation, the other parties may enforce the same reservation in regard to that party.

4. In the case of Parties who have acceded to the provisions of the present General Act relating to judicial settlement or to arbitration, such reservations as they may have made shall, unless otherwise expressly stated, be deemed not to apply to the procedure of conciliation.

Article 40

A Party whose accession has been only partial, or was made subject to reservations, may at any moment, either extend the scope of his accession or abandon all or part of his reservations.

Article 41

Disputes relating to the interpretation or application of the present General Act, including those concerning the classification of disputes and the scope of reservations, shall be submitted to the International Court of Justice.

Article 42

The present General Act shall bear the date of 28 April 1949.

Article 43

1. The present General Act shall be open to accession by the Members of the United Nations, by the non-member States which shall have become parties to the Statute of the International Court of Justice or to which the General Assembly of the United Nations shall have communicated a copy for this purpose.

2. The instruments of accession and the additional declarations provided for by article 40 shall be transmitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall notify their receipt to all the Members of the United Nations and to the non-member States referred to in the preceding paragraph.

3. The Secretary-General of the United Nations shall draw up three lists, denominated respectively by the letters A, B and C, corresponding to the three forms of accession to the present Act provided for in article 38, in which shall be shown the accession and additional declarations of the Contracting Parties. These lists, which shall be continually kept up to date, shall be published in the annual report presented to the General Assembly of the United Nations by the Secretary-General.

Article 44

1. The present General Act shall come into force on the ninetieth day following the receipt by the Secretary-General of the United Nations of the accession of not less than two Contracting Parties.

2. Accessions received after the entry into force of the Act, in accordance with the previous paragraph, shall become effective as from the ninetieth day following the date of receipt by the Secretary-General of the United Nations. The same rule shall apply to the additional declarations provided for by article 40.

Article 45

1. The present General Act shall be concluded for a period for five years, dating from its entry into force.

2. It shall remain in force for further successive periods of five years in the case of Contracting Parties which do not denounce it at least six months before the expiration of the current period.

3. Denunciation shall be effected by a written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall inform all the Members of the United Nations and the non-member States referred to in article 43.

4. A denunciation may be partial only, or may consist in notification of reservations not previously made.

5. Notwithstanding denunciation by one of the Contracting Parties concerned in a dispute, all proceedings pending at the expiration of the current period of the General Act shall be duly completed.

Article 46

A copy of the present General Act, signed by the President of the General Assembly and by the Secretary-General of the United Nations, shall be deposited in the archives of the Secretariat. A certified true copy shall be delivered by the Secretary-General to each of the Members of the United Nations, to the non-member States

which shall have become parties to the Statute of the International Court of Justice and to those designated by the General Assembly of the United Nations.

Article 47

The present General Act shall be registered by the Secretary-General of the United Nations on the date of its entry into force.

**President of the General Assembly
of the United Nations
Herbert V. EVATT**

**Secretary-General
of the United Nations
Trygve LIE**

* Eesti Vabariik ühines konventsiooniga vastavalt Ülemnõukogu 1991. aasta 26. septembri otsusele (esialgne pealkiri: Revideeritud üldakt rahvusvaheliste tülide rahulikul teel lahendamise kohta. – RT 1991, 35, 428). Konventsioon jõustus Eesti suhtes 19. jaanuaril 1992. a.

Õiend

Metaandmetes parandatud akti andja: Ülemnõukogu. Lisatud jõustumine, seosed ja ingliskeelne tekst.